

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2541/2021
10.06.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Гордане Комненић и Божидара Вујичића, чланова већа, у парници тужилаца АА и ББ, обоје из ..., чији је заједнички пуномоћник Ненад Радојчић, адвокат из ..., против тужених: ВВ из ..., чији је пуномоћник Гаврило Петровић, адвокат из ..., ГГ из ..., ДД из ..., ЂЂ из ..., као правних следбеника покојне ЕЕ, бивше из ..., чији је заједнички пуномоћник Александар Радивојевић, адвокат из ..., ЖЖ из ..., чији је пуномоћник за пријем писмена Драгослав Рулић, адвокат из ..., ЗЗ из ..., чији је пуномоћник Влада Калезић, адвокат из ..., ИИ из ... и малолетне ЈЈ, чији је законски заступник мајка КК, обе из ..., као правни следбеника покојне ЛЛ, бивше из ..., ради утврђења и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4064/20 од 05.11.2020. године, у седници одржаној дана 10.06.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужилаца АА и ББ, обоје из ..., изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4064/20 од 05.11.2020. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 6955/2019 од 28.10.2019. године, која је исправљена решењем истог суда П 6955/19 од 22.01.2020. године, ставом I изреке одбијен је као неоснован приговор лициспеденције истакнут од стране туженог ВВ. Ставом II изреке одбијен је, као неоснован, тужбени захтев тужилаца којим су тражили да суд утврди да су они сувласници са по једнаким уделима на стану број ... постојећем на другом ... стамбене зграде у ... у улици ... број ... површине 43 м², уписан у лист непокретности број ... К.О. ..., а на основу Уговора о доживотном издржавању закљученим између покојног ЛЂ и покојне ММ, пред Петим општинским судом у Београду под бројем Р 590/96, што би тужени били дужни да признају и трпе. Ставом III изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужилаца којим су тражили да суд утврди да је ништав Уговор о доживотном издржавању закључен дана 11.02.2002. године под бројем Р 101/2002 пред Петим општинским судом у Београду између адвоката ВВ у својству давоца издржавања и покојне ММ у својству примаоца издржавања. Ставом IV изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужилаца

којим су тражили да суд утврди да је ништав Уговор о купопродаји непокретности закључен дана 18.11.2005. године пред Првим општинским судом у Београду под бројем I/1 Ов број .../... између туженог ВВ у својству продавца и тужене ЗЗ у својству купца. Ставом V изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужилаца којим су тражили да суд обавезе туженог ВВ да им солидарно на име накнаде штете исплати износ од 50.000 евра, са законском затезном каматом почев од 18.11.2005. године па до исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате за валуту евро. Ставом VI изреке одбијен је, као неоснован, тужбени захтев тужилаца да се обавезу тужени да им накнаде трошкове парничног поступка са законском затезном каматом почев од извршности одлуке о трошковима поступка. Ставом VII изреке обавезани су тужиоци да туженом ВВ накнаде трошкове парничног поступка у износу од 496.202.00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности одлуке о трошковима поступка до исплате. Ставом VIII изреке обавезани су тужиоци да туженој ЗЗ накнаде трошкове парничног поступка у износу од 373.202,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности одлуке о трошковима поступка до исплате. Ставом IX изреке одлучено је да тужени ГГ, ДД, ЂЂ, ЖЖ, ИИ и малолетна ЈЈ, сnose своје трошкове парничног поступка.

Апелациони суд у Београду је, пресудом Гж 4064/20 од 05.11.2020. године, ставом првим изреке, одбио као неосновану жалбу тужиоца и потврдио пресуду Првог основног суда у Београду П 6955/19 од 28.10.2019. године, исправљену решењем истог суда П 6955/19 од 22.01.2020. године, у ставу другом, трећем, четвртном, петом и шестом изреке. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу седмом и осмом изреке пресуде Првог основног суда у Београду П 6955/19 од 28.10.2019. године, исправљене решењем истог суда П 6955/19 од 22.01.2020. године, тако што су обавезани тужиоци да туженом ВВ на име накнаде трошкова поступка исплате износ од 283.202,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности до исплате као и туженој ЗЗ износ од 236.702,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности до исплате, док је захтев туженог ВВ за накнаду трошкова преко досуђеног а до износа од 496.202,00 динара досуђеног првостепеном пресудом, односно захтев тужене ЗЗ за накнаду трошкова преко досуђеног а до износа од 373.202,00 динара, на основу првостепене пресуде, све са законском затезном каматом почев од дана извршности до исплате, одбијен као неоснован. Ставом трећим изреке, одбачена је жалба тужиоца изјављена на став први и девети изреке пресуде Првог основног суда у Београду П 6955/19 од 28.10.2019. године, исправљен решењем истог суда П 6955/19 од 22.01.2020. године, као недозвољена. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев туженог ВВ за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиоци су изјавили благовремену ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11...18/20), и утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ни повреда из става 1. тог члана Закона, пред другостепеним

судом, која би могла да утиче на доношење законите и правилне одлуке. Ревиденти у ревизији указују на битну повреду одредаба парничног поступка прописану одредбом члана 374. став 2. тачка 4. Закона о парничном поступку, међутим, та битна повреда није разлог због ког ревизија може да се изјави сходно одредби члана 407. став 1. тачка 2. истог Закона.

Према утврђеном чињеничном стању, између правног претходника тужилаца, покојног ЉЉ, у својству даваоца издржавања и покојне ММ, као примаоца издржавања, сачињен је дана 29.10.1996. године и оверен пред судијом Петог општинског суда у Београду у предмету Р 590/96, уговор о доживотном издржавању, који је претходно сачинио адвокат Живорад Лазовић, а који за предмет има једнособан стан у Улици ... број ..., стан број ..., на ... спрату површине 38 м². Прималац издржавања, покојна ММ, је Првом основном суду у Београду поднела дана 14.11.2001. године, под бројем П. 8038/12, тужбу против даваоца издржавања, ЉЉ, ради раскида горе наведеног уговора о доживотном издржавању, а у том поступку тужилу, ММ је заступао адвокат Златко Чудић. ММ је преминула дана 25.12.2004. године, а поступак по њеној тужби за раскид уговора о доживотном издржавању окончан је решењем Првог основног суда у Београду П 8308/12 од 03.12.2012. године којим је одбачена тужба ЖЖ, законске наследнице ММ, коју је, у том поступку, по пуномоћју заступао адвокат Гаврило Перовић. Решењем Петог општинског суда у Београду Ов 1433/05 од 24.01.2006. године и решењем Првог основног суда у Београду О 1590/12 од 03.06.2019. године, расправљена је заоставштина покојне ММ тако што су за њене наследнике оглашени и то: ЈЈ као тестаментални наследник, а по основу законског реда наслеђивања ЕЕ, ћерка и ЖЖ ћерка. ЕЕ је преминула дана 24.11.2011. године, а њени законски наследници, на основу оствинског решења Првог основног суда у Београду О 1304/12 од 22.03.2012. године, су унуци ДД и ЂЂ. Тестаментални наследник покојне ММ, ЈЈ је преминула дана 26.03.2017. године, а њени законски наследници су унуци ИИ и малолетна ЈЈ. Предметним уговором о доживотном издржавању који је оверен пред судијом Петог општинског суда у Београду у предмету ЗР број 101/2002 од 11.02.2002. године, ММ је, у својству примаоца издржавања, туженом ВВ, као даваоцу издржавања, оставила иза своје смрти исти стан који је био предмет и претходно закљученог уговора са правним претходником тужилаца, стан број... на ... спрату зграде у ... у улици ... број Тужени ВВ је након смрти, ММ сахранио и на основу предметног уговора о доживотном издржавању уписао своје прво власништва на предметном стану који је потом продао туженој ЗЗ, на основу уговора о купопродаји непокретности овереног под бројем Ов .../... дана 18.11.2005. године пред Петим општинским судом у Београду. Тужени ВВ је био у пријатељским односима са сином покојне ММ, па је она у њега имала поверења због чега је тужени ВВ сачинио уговор о доживотном издржавању који је ММ закључила, у својству примаоца издржавања са НН, као даваоцем издржавања дана 22.03.1995. године, а који је оверен од стране судије Првог општинског суда у Београду под бројем Р 560/95 дана 10.04.1995. године. Уговор о доживотном издржавању који је ММ закључила са ЖЖ, раскинут је по тужби тужиле ММ у предмету Петог општинског суда у Београду П 4732/95, дана 19.02.1996. године, а у том предмету пуномоћник ММ била је адвокат Татјана Јовановић. У време када је тужени ВВ закључио предметни уговор о доживотном издржавању са ММ, њему није било познато да је ММ претходно закључила уговор о доживотном издржавању са правним претходником тужилаца, који за предмет има исту непокретност као и предметни уговор.

Врховни касациони суд налази да су нижестепени судови, код овако утврђеног чињеничног стања, правилно закључили да су тужбени захтеви тужилаца, како за утврђење тако и за накнаду штете, неосновани на основу правилне примене одредбе члана 41. став 2. Закона о основама својинско-правних односа, о јачем правном основу за стицање права власништва на основу правног посла.

Одредбом члана 41. став 1. Закона о основама својинско-правних односа прописано је да лице које је прибавило индивидуално одређену ствар по правном основу и на законит начин, а није знало и није могло знати да није постало власник (претпостављени власник) има право да захтев њен повраћај и од савесног држаоца код ког се та ствар налази без правног основа и по слабијем правном основу. Ставом другим те одредбе закона прописано је да када се два лица сматрају претпостављеним власницим исте ствари, јачи правни основ има лице које ствар стекло теретно у односу на лице које ствар стекло бестеретно. Ако су правни основи ових лица исте јачине, првенство има лице код кога се ствар налази.

Ништавост уговора прописана је одредбом члана 103. став 1. Закона о облигационим односима тако што је ништав уговор онај који је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима, осим ако циљ повређеног правила не упућује на неку другу санкцију или закон у одређеном случају не прописује шта друго.

Основи одговорности за проузроковање штете прописане су одредбом члана 154. Закона о облигационим односима, тако што је онај ко другоме проузрокује штету дужан да је накнади, уколико не докаже да је штета настала без његове кривице (став један). Штета је умањење нечије имовине (обичне штета) и спречавање њеног повећања (измакла корист) као и наношење другоме физичког или психичког бола или страха (нематеријална штета).

У конкретном случају, правни претходник тужилаца и тужени ВВ су, у својству давалаца издржавања, закључили исте правне послове, уговоре о доживотном издржавању са ММ, у својству примаоца издржавања, тако што оба уговора имају за предмет исти стан. Прималац издржавања, покојна ММ је пре закључења уговора о доживотном издржавању са туженим ВВ, поднела суду тужбу за раскид уговора о доживотном издржавању који је закључила са правним претходником тужилаца, имајући у виду да јој је, почев од 2001. године, издржавање пружао тужени ВВ а не правни претходник тужилаца. Пошто тужени ВВ није знао за постојање уговора о доживотном издржавању закљученог са правним претходником тужиоца и пошто је он био у државини предметног стана на ком је, након смрти примаоца издржавања уписао своје право власништва, следи да тужени ВВ, као савестан стицалац има јачи правни основ за стицање права власништва на предметном стану у односу на правног претходника тужилаца. Уговор о купопродаји непокретности који је тужени ВВ, у својству продавца закључио са туженом ЗЗ, у својству купца, је законит правни посао којим је продавац на купца пренео своје право власништва на предметном стану за одређену купопродајну цену. Тужени ВВ тужиоцима није причинио штету продајом предметног стана, јер они нису власници стана који је био предмет купопродаје због чињенице да тужени ВВ има јачи правни основ за стицање права власништва, а сходно горе цитираним одредбама закона.

Неосновани су наводи ревизије тужилаца да је другостепени суд био дужан да закаже расправу ради одлучивања о њиховој жалби на основу одредбе члана 383. став 4. Закона о парничном поступку, а ради потпуног и правилног утврђења чињеничног стања. Супротно тим наводима ревизије ревидента, другостепени суд, на основу одредбе члана 383. став 4. Закона о парничном поступку, заказује расправу и одлучује о жалби и захтевима странака када је у истој парници првостепена пресуда већ једанпут била укидана а побијана пресуда се заснива на погрешно и непотпуно утврђеном чињеничном стању или су у поступку пред првостепеним судом учињене битне повреде одредаба парничног поступка, што овде није случај. С тим у вези, ревизија не може да се изјави због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, пошто је тако прописано одредбом члана 407. став 2. Закона о парничном поступку, осим у случају из члана 403. став 2. тог закона, што овде није случај.

Неосновано ревиденти у ревизији указују на погрешну примену материјалног права указујући на одредбу члана 11. Закона о промету непокретности („Службени гласник РС“ бр 93/2014 ... 6/2015). Том одредбом Закона прописано је да је ништав уговор о промету непокретности закључен под условима постојања притисака и насиља, односно у условима и околностима у којима је била угрожена или није била обезбеђена сигурност људи и имовине, остваривање заштите слободе, права и дужности грађана или законитости и равноправности грађана. У конкретном случају, тужбени захтев тужилаца за утврђење ништавости предметних уговора није заснован на чињеницама наведеним у цитираној одредби Закона, нити је то што је тужени ВВ, по занимању адвокат, околност на коју се односи та одредба Закона. Савесност уговорача при закључењу правних послова се претпоставља што значи да су тужиоци били дужни да докажу да је тужени ВВ, при закључењу предметних правних послова био несавестан, а они то нису доказали.

Неосновани су наводи ревизије тужиоца да је, у погледу њиховог потраживања накнаде штете требало применити одредбу члана 452. Закона о облигационим односима, имајући у виду да је тужени ВВ лице на које је пренет предметни стан. Супротно тим наводима ревизије ревидента, нема места примени одредбе Закона о облигационим односима која регулише приступање дугу у случају примања неке имовинске целине јер између правног претходника тужилаца и правног претходника тужених ММ није утврђено постојање дужничко-поверилачког односа који би био основ за обавезивање туженог ВВ на накнаду штете тужиоцима.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у изреци донео применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа - судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић